

Spor Alt Yapısının Oluşturulmasında Okul Öncesi Dönemde Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenin Rolü

Abdullah Yıkılğan¹

M. Haluk Sivrikaya²

Özet

Spor; bireyin sosyal, ruhsal ve bedenen gelişimine katkı sağlayan aynı zamanda içerisinde mücadele, yarışma ve başarıyı barındıran geniş bir kavramdır (Yetim, 2006). Bu kavram içerisinde başarı elde edilip üst düzey sporcu olabilmek için zamanında ve uzun süreli kompleks bir çalışma gerekmektedir. İşte bu noktada devreye sportif alt yapılar girmektedir. Sportif alt yapılar erken yaşta alt yapıya aldıkları sporcuların elit sporcu olmaları için gerekli çalışma koşullarını sağlayan kurumlardır. Bu kurumlardaki sporcuların başarıya ulaşması için sporcuların olabildiğince erken yaşta bu kurumlarla tanışması gerekmektedir. Okul öncesi dönem çocukların spor branşları için bir ön koşulu olan temel motor becerilerinin edindiği dönemdir. Bu dönemde doğru edinilen motor beceriler çocukların sportif başarısındaki temel unsurdur.

Ülkemizde okul öncesi eğitim zorunlu olmadığı ve maddi anlamda bir külfete neden olduğundan bu kurumlardaki öğrenci sayıları az olduğu görülmektedir. Fakat son yıllarda bayanlarında iş hayatına atılmasından dolayı aileler çocuklarını bu kurumlara götürmek zorunda kalmaktadırlar bu da okul öncesi eğitim kurumlarının oranında artışa sebep olmuştur (Naci Kara, 2023). Bu dönem çocuklar oyunlara bayılırlar çünkü kendilerini özgür ve güvende hissettikleri en önemli yerdir oyunlar. Bu kurumlarda görevlendirilecek beden eğitimi ve spor öğretmenleri çocukların gelişim özelliklerine uygun oyunlar oynatırken aynı zamanda çocukların fiziksel gelişimi, sosyalleşmesini ve temel motor becerilerini edinmesinde büyük rol oynamaktadırlar. Beden

1 MEB, Turgut Özal Ortaokulu ORCID: 0009-0000-5161-4908, abdullah.yikilgan23@ogr.atauni.edu.tr

2 Atatürk Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, <https://orcid.org/0000-0001-8268-3391>, haluk@atauni.edu.tr

eğitimi ve spor öğretmenleri tüm spor branşları için gerekli olan ön motor becerilerin gelişmesine katkıda bulunurken aynı zamanda çocukların uygun spor branşlarına yönlendirilmesinde de büyük rol oynamaktadır. Üst düzey sporcularla yapılan görüşmelerde bu sporcuların birçoğunun zamanında ve doğru sporu seçmelerinde beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin büyük etkisi olduğu görülmektedir.

Bu bölümde sporda üst düzey başarı elde edebilmek için küçük yaşlardan itibaren sporla tanışmak gerekmektedir. Bunun içinde en erken yaş dönemi olan okul öncesi dönemdir. Bu dönemde çocuklar oyun eşliğinde sosyal, duygusal ve fiziksel gelişim gösterir. Gelişimin hızlı olduğu bu dönemde spor branşlar becerilerinin ön koşulu olan temel becerileri edindiği dönemdir. Çocukların bu temel becerileri eğlenceli ve doğru bir şekilde kazanmasında rol oynayan beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin önemine değindik.

GİRİŞ

Sporun kişinin birinin fiziksel, sosyal, bedensel gibi birçok özelliğini birlikte geliştirdiği bilinmektedir. Spor aynı zamanda bireyin geleceğini planlaması, yaptığı spor branşını meslek edinmesinin noktasında da etkili olduğu görülmektedir. Bugün birçok üst düzey sporcunun beden eğitimi öğretmeni ya da antrenör olduğu görülmektedir. Bu şekilde olan sporcularımız aynı zamanda gelecek nesillerinde spora olan bakış açılarını değiştirmektedir ve ülkemizde gün geçtikçe daha fazla sporcu grubuyla Avrupa, dünya ve olimpiyat oyunlarına katıldığımız görülmektedir. Tabii ki bu başarıları elde etmek uzun bir süreçten geçmekle elde edilmektedir. Bunun içinde erken yaşlarda sporla tanışmak gerekmektedir. Spora başlama yaşı her spor branşı için farklı zamanlar içerirse de bu branşların kilit anahtarı olan temel motor becerilerin en hızlı kazanıldığı dönem oyun dönemi olan okul öncesi dönemdir (Turan, Tatlısu, Tatlısu, & Uçan, 2021).

Bu dönemde bu kazanımların doğru bir şekilde öğrenilmesi ve yetenekli çocukların uygun spor branşlarına yönlendirilmesinde beden eğitimi ve spor öğretmenlerine büyük görev düşmektedir. Üst düzey birçok sporcunun spora başlamasında beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin etkili olduğu bilinmektedir. Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin okul öncesi eğitim döneminde başlayarak tüm eğitim kademelerinde yeterli süre görev almaları gerekmektedir. Son yıllara da Gençlik Spor Bakanlığı ile Millî Eğitim Bakanlığının ortak yürüttükleri birçok proje göze çapmaktadır. Bu sayede antrenörler okulları gezerek beden eğitimi öğretmenleri ile alt yapıya sporcu seçimleri yapmaktadırlar. Tabii ki beden eğitimi öğretmenin yeteneğini belirlediği çocukların daha iyi imkanların olduğu ve belirlenen branşa özgü üst becerilerin kazanılması için alt yapıya gitmeleri gerekmektedir. Bu alt

yapılarda sporcuların antrenman yapmaları için gerekli sportif malzemenin yanında çocukların beslenme ve duygusal gelişim noktasında da destek olunmaktadır.

Sportif Alt Yapı

Sportif anlamda alt yapılar sporcularının daha üst düzey başarılar gerçekleştirip, sporcunun yaptığı spor branşında zirveye erişimini gerçekleştirmeyi amaçlayan yapılardır. Alt yapılar sporcularının sadece sportif başarılarına odaklanmayıp sporcuların bedensel, zihinsel, teknik, taktik, ahlaki ve ruhsal gelişimleri gibi çok yönlü gelişimlerini hedeflemektedir. Bu bağlamda yapılan antrenmanlar şunları içermektedir (Savaş & Turan, 2023)

Kişilik Gelişimi: Sportif antrenmanlarla sporcuya örf, adet, gelenek ve göreneklerine uygun, yetiştiği toplumun ahlaki değerlerinin benimsetilmesi sporcunun sportif yüklenmelere dayanma kapasitesini attırdığı gibi rakibe sevgi, saygı ve hoşgörülü çerçevesinde bakmayı da sağlar. Sporcuya birlikte hareket etme, takım ruhu ve kendine güvenme duygusunu geliştirir (Dündar, 2017).

Dayanıklılık: Sporcunun yapılacak olan antrenman uygulamasına ne kadar dayanabileceği anlamına gelen kondisyon sportif başarıya etki eden en önemli parametrelerden biridir. Antrenman veya müsabaka esnasında vücutta meydana gelen değişimlere ve enerji oluşumuna çabuk ve hızlı cevap verebilmek iyi güce yani dayanıklılığa sahip olmak gerekmektedir. Dayanıklılık antrenmanları ile kalp ve dolaşım sistemini güçlendirerek antrenmanın ve müsabakanın şiddetine vücuttan cevap verebilmesi geliştirilir (Kızılet, 2011).

Teknik ve Taktik: Sporcunun yetenek ve kabiliyeti doğrultusunda geliştirilecek teknikler sporcuyu başarıya götürecektir. Antrenör sporcusunu iyi tanıyım bu yönde iyi bir teknik geliştirmesine yardımcı olacaktır. Sporcunun oluşturulan teknikleri yeterince tekrarlayıp hareketleri otonom bir hale getirmelidir.

Sporcunun müsabaka esnasında değişen koşullara v rakibinin hamlelerine göre hızlı bir şekilde cevap vermesi iyi bir taktikle sağlanabilir. Bunun içinde sporcunun antrenmanlarda taktik geliştirici çalışmalar sıkça yapılmaktadır. Rakip analizleri değişen çevre ve iklim şartları ile ilgili çalışmalar antrenmanın bu safhasında ele alınır (Güler & Yıldırım, 2022), (Dündar, 2017).

Zihinsel Antrenman: Antrenman dinilince akla fiziksel hareket gelse de günümüzde zihinsel antrenmanda antrenmanın önemli bir parçası haline gelmiştir. Zihinsel antrenmanlarla sporcuya kendine güven duygusu gelişir,

kendi benliğini kontrol altında tutma, kaygı ve stresle baş edebilme, müsabaka esnasında planlama dışı gerçekleşen olaylarla başa çıkmayı geliştirmeyi amaçlanmaktadır. Zihinsel antrenmanlar sporcuların performansını da attırduğı bilinmektedir. Sporcu gördüğü teknik ve taktikleri zihinsel olarak imgelemesi zihinsel antrenmanlarla mümkündür. Zihinsel antrenman hazırlık ve müsabaka döneminde olduğu gibi sakatlık sonrası tekrar dönüşlerde de sporcuya çok büyük katkı sağlamaktadır (Altın & Akalın, 2008) .

Sporcu Seçimi

Sporcunun kendi branşın da üst düzey başarı elde etmesi ve zirveye ulaşması için kabiliyetli sporcuların zamanında ve doğru bir şekilde seçilmesi gerekmektedir. Tüm spor branşlarının spora başlama yaşı ve üst düzey başarı yaşı farklıdır. Bu nedenle sporcu seçimleri doğru zamanda ve doğru şekilde yapılması başarıya ulaşmakta kilit öneme sahiptir. Doğru sporcu seçimi sporcunun antrenman verimini ve başarıyı doğrudan etkileyen faktörlerdendir (Sevim,1997).

Tablo 1. Spor dallarına göre spora başlama ve branşlaşma yaşlarını göstermektedir (Sevim, 1997).

Sayı	Spor Branşı	Spora Başlama Yaşı	Branşlaşma Yaşı
1	Kürək	12-14	16-18
2	Atletizm	10-12	13-14
3	Güreş	13-14	15-16
4	Kayak	6-7	10-11
5	Basketbol	7-8	10-12
6	Halter	11-13	15-16
7	Boks	13-14	15-16
8	Yüzme	3-7	10-12
9	Dalış	6-7	8-10
10	Voleybol	11-12	14-15
11	Eskrim	7-8	10-12
12	Jimnastik (Kadın)	6-7	10-11
13	Jimnastik (Erkek)	6-7	12-14
14	Tenis	6-8	12-14
15	Ar	5-6	8-10
16	Futbol	10-12	11-13
17	Boks	13-14	15-16

Sporcu seçiminde dikkat edilmesi gereken kriterler

Karmaşık bir yapıya sahip olan yeteneğin en önemli özelliği kalıtsal olması olsa da çevresel faktörlerden etkilendiği de inkâr edilemez. Yetenek tanımı konusunda herhangi bir fikir birliği yoktur. Genel olarak yetenek seçimi Beden eğitimi ve spor öğretmeni ve antrenörlerin dikkati ve gözlemi ile gerçekleşmektedir. Buradan şu kaniya varabiliriz ki en iyi yetenek seçimi uygulamalı eğitimidir yani spor dersleri ve antrenmanlardır (Sevimli, 2015).

Tüm spor branşları için geçerli sporcu seçim ve gelişim kriterleri şöyledir.

1. Antropometrik Özellikler: Boy ve vücut ağırlığı, vücut tipi.

2. Motorik Özellikler: Dayanıklılık, sürat, beceri, koordinasyon gibi özellikler.

3.Öğrenme Yetişi: Sporcunun kas ve sinir iletim kabiliyeti, gözlem ve analiz kabiliyeti.

4. Sosyal Beceri: İletişim kabiliyeti, sorumluluk alabilme ve birlikte hareket edebilme yeteneği gibi.

5. Psikolojik Faktörler: Müsabaka ve antrenmanların yüklediği stres ve kaygı duygularıyla baş etme, zorluklarla baş etme gibi durumlar.

Sporda yetenek seçimini birkaç aşamada gerçekleştirmek mümkündür.

1.Aşama: Bu aşama beden eğitimi ve spor dersleri, okul öncesi ve okul dışı çalışmalar ön plana çıkmaktadır. Bu aşamada hedefe ulaşmak için okullarda yeterli çalışma saatleri, ortamı ve spor malzemesi sağlanmalıdır. Çalışmaların başlangıcında genel spor yeteneği değerlendirmeye alınırken ilerleyen zamanlarda spor branşına yönelik özel yetenek değerlendirilir.

2.Aşama: Bu aşamada okul faaliyetlerinin yani sıra performans gelişime yönelik antrenmanları kapsamaktadır. Sporcunun seçilen sporun üst düzey becerilerini karşılayıp karşılamadığı değerlendirilir. Teknik becerileri ne kadar hızlı edindiği, performansı ne hızda geliştirdiği ve taktik becerisi değerlendirilir. Üst düzey başarıya erişebilme kapasitesi değerlendirilir.

3.Aşama: Sporcunun üst düzey yüklenmelere karşı koyabilme yeteneği değerlendirildiği aşamadır. Sporcunun müsabakalarda ortaya koyduğu performansta değerlendirilir.

Bu üç aşamada birbirini takip eden ön şartı şekilde uzun bir periyot şeklinde düzenlenmelidir. Yetenek seçimi ve gelişimi her spor branşı için bilimsel gerçeklere dayalı bir şekilde planlanmalıdır (Sevim, 1997).

Okul Öncesi Gelişim

Gelişim insanoğlunun dölllenmiş yumurta evresiyle başlayıp yaşam boyu devam eden bedensel, zihinsel ve sosyal değişim sürecidir (Aydın A. , 2016). Gelişim kalıtsal ve çevresel faktörlerle beraber, aşamalı olarak yaşam boyu devam eden bir süreçtir (Yıkılğan, 2016). Bilim insanları bu süreçlerin daha iyi anlaşılması için bölümler ve dönemlere olarak incelemişlerdir.

Okul Öncesi Bilişsel Gelişim

Bilişsel gelişim olarak insanların olayları algılama, yaşanan olay ve edinilen bilgilerin hatırlanması, olaylarda akıl yürütme, değişen durumlarda problemlerin üstesinde gelme ve karar verme gibi kavramları içerir (Smith, Hoeksema, Fredrickson, & Loftus, 2020).Okul öncesi olan bu bilişsel gelişimi dönem olarak bilim insanları işlem öncesi dönem olarak isimlendirmişlerdir.

İşlem Öncesi Dönem: Dünyaya gözlerini açtığında herhangi bir zihinsel faaliyeti olmayan çocuk zamanla dış dünyan ile iletişime geçtikçe anlama, anlamlandırma, kıyaslama gibi zihinsel gelişim göstermeye başlar (Akandere, 2006). Çevresiyle iletişime geçmeye başlayan birey ne kadar etkin iletişim kurarsa zihinsel gelişim o oranda gelişir. Bilişsel gelişimi alanında çalışmalar yapım alanın gelişimi ve yayılımına katkı sağlayan şu anki durumuna gelmesi sağlayan en büyük bilim insanlarından biri Piaget'tir (Santrock, 2011). Bu dönem Piaget'e göre kritik dönem olarak tanımlanmıştır. Somut işlem dönemine geçmeden önceki zihinsel tüm hazır bulunuluğun tamamlandığı evredir. Zihinde oluşturulan sembolik oluşumlar çoğalmas ve nesnelere temsil etme kabiliyetini kullanıldığı dönemdir. Bu dönemde çocuk nesnelere zihinlerinde oluşturdukları şemaları doğrultusunda anlamlandırır. Bu dönemde çocuk olaylar kaşsısında tek yönlü düşünmektedir. Yani benmerkezcidir. Örneğin: Çocuğa "Neden güneş battı" diye sorduğunuzda bilimsel olarak güneşin batısını anlatması bekleyemeyiz bunun yerine çocuk "ben hala oyun oynayacaktım neden hava karardı" cevabını verecektir çünkü sorunun çocukta içerdigi algıya göre çocuk cevap verir (Aydın B. , 2005). Çocuklarda cansız bir varlığı canlı varlık gibi konuşturma, canlı varlığın yerine koyma (animizm) bu dönemde gerçekteşir. Dil gelişimi hızlıdır üç yaşında birkaç kelimedden oluşturduğu cümleyi beş yaşında yazım kurallarına uygun konuşabilir hale gelmiştir (Muratlı, 2003).

Okul Öncesi Dönem Sosyal Gelişim

Doğum ile başlayım eğitimin ilk kademesi olan anaokuluna kadar geçen süreç okul öncesi olarak aktarılır. Bu dönemde çocuk ilk olarak anne, baba ve akrabalarla sosyalleşmektedir. Okul öncesi eğitim kurumlarına başlamasıyla

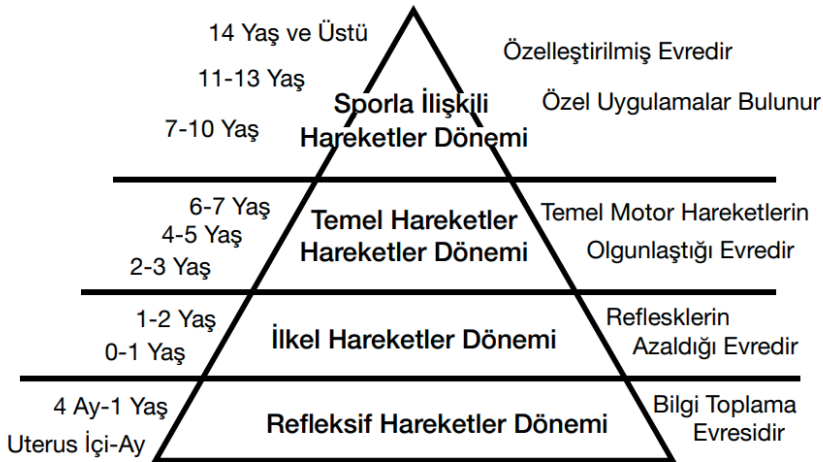
bu çevre öğretmen ve arkadaşlarıyla genişlemektedir (Gülay, 2009). Okul öncesi eğitimle çocuk sosyal bir varlık haline gelir. Bu dönemde çocuk grup içi sorumluluk alma, birlikte hareket etme, doğru bir şekilde kendini tanımlama ve bir gruba ait olmak gibi sosyal edinimler kazanır (Karaca, Aral, & Gündüz, 2011). Okul öncesi dönemde gelişim hızı yüksek ve bu dönemdeki edinimler hayat boyu devam ettirilir. Okul öncesi eğitimle çocuklar ilk kez yaşlılarıyla birlikte aynı sosyal ortamı paylaşmaya başlamıştır. Bu dönemde çocuk akranları ile ne kadar iyi bir sosyalleşme gerçekleştirir ise hayatın geri kalan kısmında da insanlarla ilişkisi o oranda iyi olacaktır bunun içinde okul öncesi eğitim kurumlarında iyi bir sosyal gelişim ortamı kurulup çocukları oyunla eğlenerek sosyalleşmesini sağlamakta çok büyük önem arz etmektedir (Gülay, 2009). Akran ilişkisi bireylerde olumlu davranış sağladığı gibi olumsuz davranışlarda kazandırabilir bunun için çocukların sosyalleşmesini sağlarken oluşturulacak ortam iyi düzenlenmeli ve kontrol altında tutulmalıdır. Olumsuz davranışların sergilendiği arkadaşlarına zorbalık eden çocuklar ile bu zorbalığa maruz kalan çocuklar arasında güç farklılıkları görülmektedir akran zorbalığı dediğimiz bu durumda bazen çocuklar bu zorba davranışlara müdahale etmeyip hatta destek vermeleri şiddetin seyrini attırmaktadır (Hodges, Malone, & Perry, 1997).

Bu dönemde çocuklar karşıt cinsteki ebe beyinlere yaklaşma söz konusudur. Kız çocukları babalarına yakınlık gösterir ona hayrandırlar onun ideal bir eş olduğunu düşünürler ellerinde geldikçe ona yemek yapmak gibi onu ilgisini çekecek şeyler yaparlar. Annelerde erkek çocukların idolleridir. Annelerinin ilgisini çekmek için ev işinde ona yardım eder, ona hediyeler almaya ve yaşamlarını güzelleştirmeye çalışırlar. Bu duygusal süreç hem kızlarda hem erkeklerde anne ve babalarının eşlerini sevdiğini anlarsa beni cezalandıracağı hissini oluşturur ve korku başlar. Böylece kendi cinsine yönelme duygusu edinmiş olurlar. Özdeşim dediğimiz kendi cinsinden ebeveynde benzeme eğilimi oluşmuştur (Bayhan & Artan, 2007). Sosyal ortamda kendilerini güvende hissederler, arkadaşları ile uyum içindedirler, neşeli ve hareketlidirler. Yardımlaşmayı seven akranları ile küçük gruplar halinde oynayan bir kişiye bürünmüştür. Ebeveynlerine yardım etmeyi seven ve ortak kararlar alımında fikir söylemekten hoşlanan ve sorumluluk almakta istekli bir yapıya sahip olmuşlardır. Ahlaki ve kültürel değerleri (iyi, kötü, doğru, yanlış) edindiği dönemdir (Bak, 2011).

Okul Öncesi Dönem Psikomotor Gelişim

Psikomotor gelişim anne karnında başlayıp yaşam boyu devam eden bir süreçtir. Motor kelimesi hareket anlamına gelmektedir bu hareketlerin bazıları yaşam boyu devam eden refleksi (nefes alıp vermek, göz kırpmak

gibi) ve bilinçli yapılan motor (sıçramak, yürümek gibi) hareketler olarak değerlendirilir (Orhan & Aydın , 2018).Motor gelişim yaşamın sürdürülmesi için gereken günlük aktiviteler ile genel beceri ve spor dalına has özel yeteneklerin gerçekleşmesini içerir (Türker, 2023). Gelişim yaşamın ilk yıllarında bebeklik döneminde refleks hareketlerle başlayıp kısa zamanda istemli motor davranışa döner. Her bir dönem bir sonraki dönem için hazır bulunuşluk yapar. Motor beceriler basit bir halden karmaşık bir hale dönüşür (Gallahue, Ozmun, & Goodway, 2017). Erken çocukluk dönemi motor gelişimi açısından en önemli dönmedir ve yaşamın diğer dönemlerindeki fiziksel gelişim ve motor becerilerin temel yapısını oluşturur (Özyürek, Özkan, Begde, & Yavuz, 2015). Gallahue'nin motor becerileri açısından gelişimi açıklamak için kuramında piramit şeklinde 4 ana kısım şeklinde ele almıştır (Yılmaz & Erklıç, 2023).

Şekil 1. Gallahue'nin Motor Gelişim Piramit Modeli (Gümüüşdağ & Yıldırım, 2018)

Temel Hareket Dönemi: Okul öncesi dönemi kapsayan bu dönemde çocuk artık aile ortamında çıkıp farklı insanlar ve akranları ile bir araya gelmektedir. Bu dönemde fiziksel gelişimi bebeklik dönemine göre yavaştır. Çocuk kolay bir şekilde koşma, sekme gibi motor becerileri yapabilir (Yalçın, 2010). Yaşam için gerekli olan ve tüm çocukların edindiği kazanımlar olduğu için "temel beceri" denmiştir. Bu beceriler bir yerden sıçrama, bir topu yakalama, tas fırlatma gibi temel motor becerilerdir. İki yaşından sonraki dönemde çocuk önce kendi bedenini tanımaya başlar, bedeni yeterliliklerini ve sınırlarını öğrenir sonrasında bedenini kontrol etmeyi öğrenir ve hareketleri daha düzenli ve kontrollü şekilde yapmaya başlar.

Bu dönemde hareketlerin doğru kazandırılması çok önemlidir bunun için iyi bir eğitim alınmalıdır Spora başlamadan önceki bu dönemde hazır bulunuşluk için gerekli kazanımların doğru ve düzgün bir şekilde verilmedir aksi takdirde bu davranışları düzeltmek çok güçtür. Çocuklar toplum içinde yapacakları hareketlerden dolayı eleştirileceği korkusuna sahip olduğu için çocukların cesaretlendirilmesi ve fırsat verilmesi önemlidir (Gümüüşdağ & Yıldırım, 2018). Bu dönem kazanımları hayatın devamı için gerek duyulan hareketleri içerir. Çocuklar kendi başların kıyafetlerini çıkarım giyebilirler, ayakkabılarını tek başlarına giyebilmelerine rağmen ayakkabı bağcıklarını bağlayacak motor gelişime erişmemişlerdir. Kalem rahatlıkla tutup karalama ve boyama yapabilir. Resim çizebilir, bir nesneyi kopyalayabilir (İnaç, Bilgin, & Atıcı, 2005). Kitap sayfalarını rahatlıkla çevirebilirler. Küçük kas grupları ve gözler tam olarak gelişimlerini tamamlamadıkları için el-göz koordinasyonunu sağlamakta güçlük çekerler. Bunun içinde ayrıntılı ince motor kasların kullanıldı becerileri gerçekleştiremezler. Bu sebepten okul öncesi etkinliklerinde kalın ya da büyük malzemeler kullanılmalıdır (Ergin & Yıldız, 2010). Çocuklar bu dönem içerisinde yerde duran veya yuvarlanan topa tekme atabilirler, bir yardımcı eşliğinde öne takla atabilir, makas kullanabilir, merdivenlerden inip çıkabilir, Topu sektirebilir, karşıdan gelen topu yakalayabilirler, tek ayak üzerinde sekebilirler, örneğe bakarak yazabilme ya da çizebilme yetilerini edinirler (Bayhan & Artan, 2007). Çocuk bu motor kazanımları eğer edinmiş ise buz üzerinde hareket etme, yüzme, trampelen kullanma, kaya sporları ve yüzme sporunun temel becerilerini öğrenebilecektir. Dönemin sonuna doğru hareketler arası uyum ve çabukluk gelişmiştir, dengede kalabilme ve uyum gibi motor becerilerde büyük bir gelişim görülür. Motorik özelliklerden kuvvet, relatif kuvvet ve dayanıklılık dönem sonunda dönem başına göre belirgin bir değişme görülmektedir (Kale, 2003).

Okul Öncesi Beden Eğitimi ve Spor

Beden eğitimi ve spor; çocukların sadece bedenlen değil, aklen ve ruhen de gelişmeyi sağlamak için oyun etkinlikleri ile sportif hareketleri birleştirip bedenlen, ruhen ve sosyal yönden gelişimi sağlamayı amaçlayan bilim dalıdır (Aracı,2006). Okul öncesi dönem çocukların olabildiğince hareketli oldukları bir dönemdir. Çocukların bu ihtiyacını en iyi bir şekilde karşılayabileceği çalışmaların başında beden eğitimi ve spor etkinlikleri gelmektedir. Bu etkinliklerde çocukların gelişim özellikleri ön planda tutularak çocukların hareket kabiliyetini attıracak, temel motor becerilerini geliştirecek etkinliklere yer verilmektedir. Beden eğitim ve spor faaliyetleriyle birlikte iskelet sistemi, dolaşım, solunum sistemlerin fizyolojik gelişimi ve kas gelişimi açısından oldukça faydalıdır (Yarumkaya & Ulucan, 2015).

Milli eğitim bakanlığı bu yaş dönemi için hareket ve oyuna çok önem verdiğini (Okul Öncesi Eğitim Programı/Etkinlik Çeşitleri ve Açıklamaları) da su sözlerle belirtmiştir (MEB, 2013):

“Hareket etkinliğinin amacı, çocukların temel hareket becerilerini geliştirerek çocuğun fiziksel, motor, bilişsel, dil, sosyal ve duygusal gelişimine ve öz bakım becerilerine katkıda bulunmaktır. Böylece çocuğun fiziksel etkinliklere yaşam boyu katılımı da sağlanabilir. Çocukların fiziksel ve motor yeterliliklerinin, algısal motor gelişimlerinin ve hareket becerilerinin yani yer değiştirme, nesne kontrolü ve denge becerilerinin geliştirilmesini içeren etkinliklerdir. Bu etkinlikler süresince çocukların temel hareket becerileri, beden farkındalığı motor yeterliliği (güç, koordinasyon, hız, çabukluk) ve fiziksel yeterliliği (esneklik, kuvvet, dayanıklılık) gelişir. Örnek etkinlikler: Beden farkındalığını (bedenin omuz, bel, dirsek ve bilek gibi değişik bölümleri), alan farkındalığını (yukarı, aşağı, ön, arka, sağ, sol gibi), kuvvet, hız, çabukluk, esneklik, dayanıklılık ve koordinasyonu geliştirici etkinlikler, yapılabilecek etkinlikler arasındadır. Çocukların bireysel özelliklerini dikkate alan, onları güdüleyici, benlik algılarını ve özgüvenlerini pekiştirici etkinliklere yer verilmelidir. Uygulamalarda çevre düzenlemesine, çocukların yaşlarına uygun ve temel hareket becerilerini kazandırmada etkili olacak materyaller seçilmesine özen gösterilmelidir. Etkinliklerde top, ip, tebeşir, hullahup, denge tahtası gibi yapılandırılmış materyaller gibi açık hava oyun materyallerinin kullanımına ek olarak doğanın çocuklara sunduğu farklı yapıdaki zeminler, tırmanma olanakları, denge için kullanılacak kütükler gibi materyal ve ortamlar da kullanılmalıdır. Ayrıca geleneksel/ yöresel çocuk oyunlarının, açık havada oynanan sokak oyunlarının da hareket etkinlikleri kapsamına dâhil edilmesi etkinlikleri çeşitlendirecektir. Hareket etkinliği, çocukların motor gelişimlerinin desteklenmesi ve hareket becerilerinin kazandırılması amacıyla ele alınabileceği gibi geçiş etkinliği olarak da uygulanabilir. Bu durumda yapılacak çalışmalar için etkinlik planı hazırlanmasına ve bunların günlük eğitim akışına yazılmasına gerek yoktur. Etkinlikler en az 30 dakika sürmeli bu sürenin ilk 5 dakikası ısınma oyunları, 20 dakikası bir önceki uygulamanın tekrarı ve yeni temel hareket becerileri, son 5 dakikası da soğuma etkinlikleri olmalıdır. Hareket beceri etkinlikleri sınıf içinde veya açık havada, bahçede uygulanabilir.”

Okul öncesi olarak adlandırılan bu dönemde yapılacak beden eğitimi ve spor faaliyet planında, çocuklara doğru bir poster kazandırma, spor branşlarına geçmeden önceki temel motor becerileri kazandırmaya, kaba ve ince kas geliştirmeyi amaçlayan etkinlikler yer almalıdır (Yavuz & Özyürek, 2018). B u dönemde beden eğitimi ve spor derslerinde, engel altın geçişler, dayanma, merdiven inip çıkma, bir yerden asılma sallanma,

bir yere dayanama çekmeler ve itmeler gibi birleşimlerden oluşur. Genel ve üst-alt ekstremite kuvveti ve dayanıklılık geliştirmek amaçlanmalıdır. Bu tür aktiviteleri yaparken çocukların sıkılmasının önlemek için değişik formlarda eğlenceli oyunlar şeklinde uygulamalar yapılmalıdır (Kale, 2003). Erken yaştan itibaren hareketlilik kazandırılan çocuk sporu, yaşamın devam etmesi için (su içme ve uyumak gibi) gerekli bir alışkanlık gibi görür. Bu dönem temel motor becerilerde uzmanlaşmasında çok önemli bir yere sahiptir (Özer & Özer, 2012). Herhangi bir spor branşında elit düzeyde bir başarı edinmek istiyorsak bu erken yaşta ve doğru bir yönlendirmeye gerçekleşebilir. Erken yaşta çocuklara psikomotor gelişimleri desteklenmelidir bunun için erken yaştan itibaren beden eğitimi ve spor dersi ve öğretmeniyle çocukları buluşturmamız gerekmektedir (Kıyıcı & Aladdinoglu, 2022). Okul öncesi beden eğitimi uygulamaları çocukların hem fiziksel hem de fizyolojik gelişime katkıda bulunmak, sosyalleşmesini sağlamak, motor yetilerini geliştirmek ve boş zamanlarını değerlendirmek için çok önemlidir (Günsel, 2011). Dönem çocuğuna anlamının, iletişim kurmanın en iyi yolu onun kendini en iyi hissettiği yer olan oyunlarda yer almakla gerçekleştirilebilir. Oyunla çocuk bir yandan eğlenirken diğer yandan motorsal, sosyal ve duygusal olarak da gelişim gösterir. Çocuk oyun içerisinde çeşitli rol ve modellere girerek dünyayı algılamaya ve kavramaya başlar (Güler İ. , 2023). Yaşama evinde odasıyla başlayan çocuk okul öncesi eğitim dönemiyle dünyası genişler ve bu dünyada çocuk kendini ifade etme fırsatı bulur bunu da en iyi oyunla gerçekleştirir. Oyun çocuğun tüm gelişim bölümlerini destekleyip, ona öğrenme imkânı sağladığı için çok önem arz etmektedir (Alaceddinoğlu, Şebni, & Çakır, Investigating curling athletes' effective communication skills, 2022). Oyunda çocuklar birbirlerine bir şeyler öğretmezler onlar sadece deneyimleri yoluyla öğrenmeleridir (Tümekaya & Gülaçtı, 2010). Oyunla çocuk düşüncelerini rahatlıkla anlatabilir, karşısındaki akranlarını anlar ve fikir paylaşımında bulunurlar (Begum Karaman, 2020). Bu dönem çocukları uzun süre dikkatini toplayamadığı için yapılacak oyun etkinlik süreleri iyi ayarlanmalı birden fazla etkinlik gerçekleştirilmelidir. Oyunlarda bol bol övgü içerikli ve teşvik edici cümleler kullanılmalıdır (Arıcı, 2000). Oyun beden eğitimi ve spor eğitimde çevresel bir faktör olarak görülmektedir. Çocukların gelişim özellikleri dikkate alınarak hazırlanan oyun etkinlikleri çocukların psikomotor gelişimi için çok önemli bir faktördür (Toprakkaya, 2004). Bu dönemde uygulanacak beden eğitimi ve spor etkinlikleri çocukların kendilerini hem güvende hissettiği hem de kendini en iyi ifade ettiği yer olan oyun etkinlikleri şeklinde olmalıdır.

Beden eğitimi ve spor dersleri okul öncesi dönemde dahil olmak üzere tüm eğitim kademelerinde çok önem verilmemektedir. Bunun nedenleri

arasında fiziksel etkinlik yapacak alanın ve malzemenin yetersizliği, yeterli sayıda beden eğitimi ve spor öğretmenin olmayışı ve ders saatlerinin yeterli olmayışı gibi nedenler yer almaktadır (Alaeddinoğlu, 2020). Özellikle okul öncesi dönemin zorunlu eğitim kapsamında olmayışı ve bu kurumlarda fiziksel etkinliklerin beden eğitimi öğretmenleri dışındaki eğitimcilerin girmesi bu dönemdeki en büyük eksiklik olarak görülmektedir (Tepeli, 2021). Beden eğitimi ve spor öğretmenleri bir yandan çocukların gelişim dönemine uygun psikomotor, duygusal ve ruhsal gelişimine katkıda bulunurken diğer yandan yetenekli çocukların spor branşlarına yönlendirme vazifesini üstlenmektedir (Sunay, 1998). Bu dönem için beden eğitim ve spor derslerinde çocukların postürlerini değerlendirici çalışmalar, koşma, tırmanma, denge gibi büyük kas gruplarını geliştirici çalışmalar, oyun içerisinde yarışlara verilmelidir. Dersler iç ortam yerine daha çok dış mekanlarda gerçekleştirilmelidir (Aracı, 2000). Beden eğitimi ve spor dersinin okul öncesi kurumlarda daha ciddi bir şekilde, yeterli malzeme ve işin uzmanı konumundaki beden eğitimi ve spor öğretmeni eşliğinde yapılması çocukların çok yönlü gelişimine katkı sağlayacağı aşîkârdır. Temel becerileri doğru edinmeleri ve uygun branşlarla spor hayatlarına devam etmeleri için okul öncesi kurumlarda sportif etkinliklere beden eğitimi ve spor öğretmenleri hayati öneme sahiptir. Bu hem çocukların doğru bir sosyal, duygusal ve psikomotor gelişim hem de üst düzey sportif başarı için gereklidir (Alaeddinoğlu & Kışalı, 2022).

SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

Okul öncesi dönem çocuklar ev ortamında çıkıp akranları ile bir araya gelmeye başladığı dönemdir. Bu dönemde çocuklar hayatı oyun yoluyla anlarlar yani oyun onlar için hayatın kendisidir. Onun için bu döneme oyun dönemi denmektedir. Bu dönemde çocuklar oyun yolu ile akranlarıyla iletişime geçip kendisini ifade ederler. Oyunla çocuk değişik rollere bürünür, kendi potansiyelinin fark eder ve yeni fikirler üretim keşfetme yeteneğini geliştirir (Bayram, 2023). Çocuk oyun yoluyla temel becerilerini edinip geliştirir. Çocukların hem eğlenceli vakit geçirmeleri hem de doğru bir şekilde temel motor becerileri edinmeleri için işin uzmanları olan beden eğitimi ve spor öğretmenleri eşliğinde bu oyunları oynamaları gelişimleri açısından çok önemlidir. Bilişim çağında olduğumuz bu dönemde çocuklar zamanının çoğunu bilgisayar ve tabletlerin başında elektronik oyunlarla geçirmektedirler. Bu çocukların sadece bedensel değil sosyal ve ruhsal açıdan da olumsuz etkilemektedir. Bu durumu tersine çevirmek için okul öncesi eğitim kurumlarında özellikle oyun içerikli sosyal etkinliklere daha fazla yer verilip bu etkinlikleri yapması içinde beden eğitimi ve spor öğretmenlerine çok büyük ihtiyaç vardır.

Spor bireyin ruhsal, sosyal ve bedensel gelişim gibi birçok açıdan gelişim sağlarken asıl amaçlarından biri de bir amaç doğrultusunda yapılan aktivitedir. Bu amaçlar her spor branşı için farklı olsa da bu amaçlara ulaşmak için uzun süreli çalışma istemektedir. Sportif aktivitelerin devam etmesi için çeşitli spor kulüpleri alt yapılar oluşturmuşlardır. Bu alt yapılarda küçük yaştan başlayarak sporculara eğitimler verilmektedir. Alt yapıların aktif bir şekilde işleyebilmeleri için bu kurumlara çocuklarımızı uygun zamanda ve doğru kurumlara yönlendirmek gerekmektedir. Çocuklarımızı ne kadar erken zamanda ve doğru spor branşına yönlendirirsek başarıda o oranda gerçekleşecektir. Beden eğitimi ve spor öğretmenleri çocukların hem temel motor becerilerinin doğru bir şekilde edinmelerini hem de yetenekli öğrencilerin doğru spor branşlarına yönlendirilmesinde önemli bir göre sahiptirler. Ülkemizdeki okul öncesi kurumlarının sayısının artırılıp sportif etkinlikleri dersinin işin uzmanı olan beden eğitimi ve spor öğretmenleri tarafından verilmesi gerekmektedir. Aynı zamanda okul öncesi dönemle başlayıp tüm eğitim kuramlarında sportif etkinlikleri derslerine beden eğitimi ve spor öğretmenleri tarafından verilmeli yanında yeterli malzemeye ve zamana ihtiyaç vardır.

Kaynakça

- Özer, D. S., & Özer, K. (2012). *Çocuklarda Motor Gelişim* (7 b.). Ankara: Nobel Akademi Yayıncılık.
- Özyürek, A., Özkan, İ., Begde, Z., & Yavuz, N. (2015). Okul Öncesi Dönemde Beden Eğitimi ve Spor. *International Journal of Science Culture and Sport*, s. 479-488. doi:https://doi.org/10.14486/IJSCS314
- Akandere, M. (2006). *Eğitici Okul Oyunları* (3 b.). Ankara: Nobel Yayın Dğıtım.
- Alaeddinoğlu, V. (2020). The Attitudes of University Students' Regarding Physical Education and Sports Lesson. *Ambient Science Physical Education & Sports*, 7(Esp. 1), 165-169.
- Alaeddinoğlu, V., & Kishalı, N. F. (2022). Trt Kanallarında yayınlanan çizgi filmlerde spor öğesinin değerlendirilmesi. *Social Sciences Studies Journal (SSSJournal)*, 5(41), 4157-4173.
- Alaeddinoğlu, V., şebin, K., & Çakır, B. Ö. (2022). Investigating curling athletes' effective communication skills. *Revista online de Política e Gestão Educacional*, 26(sp.1).
- Altın , A., & Akalın, C. (2008). Zihinsel Antrenman ve Yüksek Performans. *Sportre Beden Eğitimi ve Spor Dergisi*, 6(1), s. 39-43. doi:https://doi.org/10.1501/Sporm_0000000131
- Arıcı, H. (2000). *Öğretmen ve Öğrenciler İçin Okullarda Beden Eğitimi* (2 b.). İstanbul: Bağırğan Yayınevi.
- Aracı, H. (2006). *Öğretmen ve Öğrenciler İçin Okullarda Beden Eğitimi*. Nobel Yayın Dağıtım.
- Aydın, A. (2016). *Eğitim Psikolojisi* (14 b.). Pegam Akademi.
- Aydın, B. (2005). *Çocuk ve Ergen Psikolojisi*. İstanbul: Atlas Yayınları.
- Bak, M. (2011). *Çocuk Gelişimi*. İstanbul: Cinis Yayınları.
- Bayhan, P. D., & Artan, İ. (2007). *Çocuk Gelişimi ve Eğitimi*. İstanbul: Morpa Yayınları.
- Bayhan, P. S., & Artan, İ. (2007). *Çocuk Gelişim ve Eğitimi*. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları Ltd. Sti.
- Bayram, E. (2023). Okul Öncesi Eğitim Programlarında Çocuk Oyunları Üzerine Çalışmalar. N. Kishalı, F. Kıyıcı, E. Tozoğlu, & V. Alaeddinoğlu (Dü) içinde, *Sporla Bilimsel Yaklaşımlar ve Lisans Üstü Öğrenci Araştırmaları* (15-26, Çev.). Gaziantep: Özgür Yayınları.
- Begum Karaman, E. S. (2020). Okul Öncesi Eğitim Kurumlarında Oynatılan Fiziksel Etkinliğe Dayalı Oyunların Psikomotor Gelişim Üzerine Etkisi. *Niğe Ömer Halis Demir Üniversitesi Beden eğitimi ve SporBilimleri Dergisi*, 14(3), s. 529-539.
- Dündar, U. (2017). *Antrenman Teorisi*. Ankara: Nobel Akademi Yayıncılık Eğitim Danışmanlığı Tic. Ltd. Sti.

- Ergin, H., & Yıldız, S. (2010). *Gelişim Psikolojisi* (1 b.). Ankara: Nobel Yayınları.
- Gülay, H. (2009, Haziran). 5-6 Yaş Çocukların Sosyal Konumlarını Etkileyen Çeşitli Değişkenler. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi.*, 6(1), s. 104-121.
- Gülay, H. (2009). Okul Öncesi Akran İlişkisi. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 12(22), s. 82-93.
- Güler, İ. (2023, Mart). TR83 İlleri (Amasya, Samsun, Çorum, Tokat) Devlet İlkokullarındaki Anasınıflarının Beden Eğitimi ve Oyun Etkinliklerine Yönelik İmkânlarının Değerlendirilmesi. *Gaziantep Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 8(1). doi:10.31680/gaunjss.1148647
- Güler, M. Ş., & Yıldırım, G. (2022). Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu'nda Eğitim Gören Sporcularda Reaksiyon Zamanı, Vücut Yağ Yüzdesi ve Denge, Parametreleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Akdeniz Spor Bilimleri Dergisi*, 5(1), 348-358.
- Gümüşdağ, H., & Yıldırım, M. (2018). *Spor Bilimlerinde Çocuklarda Motor Gelişim* (1 b.). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Günsel, A. M. (2011). *Okul Öncesinde Beden Eğitimi ve Uygulamaları* (2 b.). Ankara: Anı Yayınları.
- Gallahue, D. L., Ozmun, J. C., & Goodway, J. D. (2017). *Understanding Motor Development* (7 b.). (D. S. Özer, A. Aktop, Dü, D. S. Özer, A. Aktop, Y. Fazıloğlu, M. A. Öztürk, C. E. Ağlamış, B. A. Tuğrul, . . . Y. Özdöl, Çev.) Ankara: Nobel Akademi Yayıncılık.
- Hodges, E. V., Malone, M. J., & Perry, D. G. (1997). Individual risk and social risk as interacting determinants of victimization in the peer group. *Developmental Psychology*, 33(6), s. 1032-1039.
- İnanç, B. Y., Bilgin, M., & Atıcı, M. K. (2005). *Çocuk ve Ergen Gelişimi* (2 b.). Ankara: Nobel Kitap Evi.
- Kıyıcı, F., & Aladdinoglu, V. (2022). Kayak Alp Disiplini İçin Yetenek Seçimi Üzerine Bir Derleme. *Uluslararası Gelişim Akademisi*, 1(1), s. 14-32.
- Kızılet, T. (2011). *Genç Bayan Futbolcularda Koordinasyon ve Pliometrik Çalışmaların Koşu Ekonomisi ve Diğer Biomotor Özellikler Üzerine Etkisi*. İstanbul: Marmara Üniversitesi.
- Kale, R. (2003). *Beden Eğitimi ve Oyun Öğretimi* (1 b.). Ankara.
- Karaca, N. H., Aral, N., & Gündüz, A. (2011). Okul Öncesi Dönem Çocuklarının Sosyal Davranışının İncelenmesi. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Kuramsal Eğitimbilim*, 6(2), s. 65-76. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/akukeg/issue/29343/314004> adresinden alındı
- MEB. (2013). *Okul Öncesi Eğitim Programı*.
- Murath, S. (2003). *Antrenman Bilimi Yaklaşımıyla Çocuk ve Spor*. Ankara: Nobel Yayınları.

- Naci Kara, M. B. (2023, Nisan). Okul Öncesi Eğitiminin Önemi ve Gerekliliği Üzerine Bir Değerlendirme. *Internationa Social, Mentality and Researcher Thinkers Journal*, 9(70).
- Orhan, R., & Aydın, S. (2018, Temmuz). Psiko-motor ve Gelişim Kuramları Açısından Spor Pedagojisi. *Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(2), s. 523-540.
- Santrock, J. W. (2011). *Yaşam Boyu Gelişim Psikolojisi*. (P. G. Yüksel, Çev.) Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Savaş, B. Ç., & Turan, M. (2023). Exploring Perceived Learning Among Students of Sports Sciences in Distance Education. *Physical Culture and Sport. Studies and Research*, 98(1), 13-26.
- Sevim, D. Y. (1997). *Antrenman Bilimi*. Ankara: Tutubay Ltd. şti.
- Sevimli, D. (2015). Sporda Yetenek Geliştirme Sürecinin Yönetimi. *CBÜ Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 10(1), s. 1-9.
- Smith, E. E., Hoeksema, S. N., Fredrickson, B., & Loftus, G. R. (2020). *Psikolojiye Giriş* (14 b.). (Ö. Öncül, & D. Ferhatoğlu, Çev.) Ankara: Arkadaş Yayınevi.
- Sunay, H. (1998). Spor Eğitim Alt Yapısında Beden Eğitimi Öğretmeni ve Antrenörün Önemi. *Beden eğitimi Spor Bilim Dergisi*, 3(2), s. 43-50.
- Tümkaya, S., & Gülaçtı, F. (2010). *Erken Çocukluk Eğitimi*. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Türker, Ü. (2023). Motor Gelişim. S. B. İbrahim Can (Dü.) içinde, *Kuramdan Uygulamaya Sportif Performans* (s. 31-45). İstanbul: Efe Akademi Yayıncılık.
- Tepeli, K. (2021). Motor (Haraket) Gelişimi. M. E. Deniz (Dü.) içinde, *Erken Çocukluk Döneminde Gelişim*. Ankara: Pegam Akademi.
- Toprakkaya, İ. (2004). *Oyun, Beden Eğitimi ve Spor Öğretiminin Eğitsel Temelleri*. Ankara: Nobel Yayınları.
- Turan, M., Tatlısu, B., Tatlısu, T., & Uçan, İ. (2021). Spor Bilimleri Fakültesi Öğrencilerinin Sıkıntıya Dayanma Düzeylerinin Spor ve Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi (Atatürk Üniversitesi Örneği)*. *Kafkas Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 1(1), 63-75.
- Yıkılğan, A. (2016). *Kış porlarına Başlayan 8-14 Yaş Erkek Öğrencilerde Biyomotorik Özelliklerin İncelenmesi*. Ağrı: İbrahim Çeçen Üniversitesi.
- Yılmaz, K. B., & Erkalıç, A. O. (2023). Okul Öncesi ve İlköğretim Döneminde Psiko-Motor Gelişimin Fiziksel Aktivite Üzerindeki Önemi. *Journal of Curriculum and Educational Studies*, 1(2), s. 292-305. doi:10.5281/zenodo.10429678
- Yalçın, H. (2010). *Çocuk Gelişimi* (1 b.). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım Tic. Ltd.şti.

- Yarumkaya, E., & Ulucan, H. (2015). Çocuklarda Hareket Eğitimi Programının Motor Gelişim Üzerine Etkisi. *International Journal of New Trends in Arts, Sports & Science Education*, 4(1).
- Yavuz, N. F., & Özyürek, A. (2018). Effects of Physical Education and Sport Activities on Motor Skills of. *Karaelmas Journal of Educational Sciences*, 6(1), s. 40-50.
- Yetim, A. A. (2006). *Sosyoloji ve Spor*. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.